

Verslag STAP festival 18 september 2024

Op 18 september 2024 werd het “STAP festival” gehouden op de Sint Maartenskliniek voor de betrokken onderzoekers en patiëntenvertegenwoordigers.

In deze bijeenkomst vertelden verschillende onderzoekers over hun werk in de Sint Maartenskliniek en het laboratorium Experimentele Reumatologie van het Radboudumc. Na elke presentatie brachten de patiëntenvertegenwoordigers hun vragen en ervaringen in. Gezien de vele positieve reacties van de onderzoekers en de patiëntenvertegenwoordigers, kunnen we concluderen dat het een leerzame en levendige bijeenkomst was. Elke groep, van ongeveer 15 mensen, ging de volgende vier presentaties af.

Onderzoekers **Tijn van Diemen** en **Joke Vriezolk** belichtten de inzichten van onderzoek naar pijn. Pijn is een multifactorieel verschijnsel. De fysieke pijnbeleving wordt door verschillende aspecten bepaald. Zo spelen bijvoorbeeld eerdere ervaringen en verwachtingen een rol. Waar Joke Vriezolk de toehoorders verraste met onderzoek naar het placebo-effect (ja placebo's hebben effect, zelfs als mensen weten dat iets een placebo is) en nocebo ('als de arts zegt: ik denk dat het niet veel zal helpen) vertelde Tijn van Diemen over het belang van aandacht bij pijnbeleving. Zowel afleiding als gerichte aandacht kunnen helpen om de pijnprikkels te verminderen. Zo kan mindfulness een plek hebben in de pijnbehandeling.

Patiënten vroegen en zeiden onder meer;

- “Waarom heeft de een meer pijn dan de ander?”
- “Waarom is pijn in de nacht erger?”
- “Ik voel niks voor mindfulness, is mij te zweverig”

Onderzoekers **Esmeralda Blaney-Davidson** en **Arjen Blom** van het Radboudumc vertelden over hun pijn-onderzoek bij muizen op het laboratorium Experimentele Reumatologie. De onderzoeksvraag was: Zijn er sekseverschillen bij pijn door ontstekingen (artrose)? Aan de hand van een voorbeeld lieten Arjen en Esmeralda zien hoe pijn zichtbaar wordt in gedrag en beweging van mensen en muizen. Bij pijn in een been/pootje wordt de voetafdruk van de aangedane voet anders en het looppatroon minder regelmatig.

In het onderzoek met muizen was de vraag of er sekseverschillen zijn in pijn door artrose bij mannelijke en vrouwelijke dieren. Het antwoord was ja. Wat blijkt; pijn kan ook voorspellend zijn voor de mate van ontsteking. Zo blijkt dat pijn in de vroege fase van de ontsteking bij vrouwelijke muizen voorspellend kan zijn voor de mate van weefselschade in de toekomst. Mannelijke muizen laten minder afwijkend beweeggedrag zien en lijken pas later in het proces van weefselschade pijn te ervaren.

Patiënten vroegen en zeiden onder meer:

- “Kun je reacties in een muis wel vergelijken met een mens?”
- “Zijn dierproeven nog nodig? (Ja, dat is nog steeds nodig om zoiets complex als pijn te bestuderen, wat geen eenvoudige reactie is van 1 of een paar cellen op een prikkel. Onderzoekers proberen dit type onderzoek zoveel mogelijk te beperken, en gebruiken waar mogelijk andere manieren).
- “Kunnen de bevinding ook toegepast worden in een therapie?”

Petra Heesterbeek doet onderzoek naar protheses. Met verschillende technieken kan worden gemeten of en hoe goed een prothese blijft zitten. Onderzoekers en artsen willen immers niet dat protheses dusdanige klachten geven dat ze hersteld (revisie) moeten worden. Dat wil je niet alleen voorkomen vanuit het oogpunt van belasting voor de patiënt en de zorg, maar ook omdat het wegnemen van de oude prothese gepaard gaat met meer botverlies. Daardoor is het plaatsen van een nieuwe prothese per definitie complexer en geeft minder goede resultaten.

Petra liet zien – en ervaren – hoe bepaalde markers rondom de prothese helpen berekenen of de prothese goed op zijn plaats blijft zitten. Met speciale röntgenfoto's, met 2 apparaten tegelijk, kun je dit heel precies in 3D onderzoeken. Dit noemen we RSA-onderzoek. Dankzij dit onderzoek met 'licht' kunnen we bij nieuwe protheses onderzoeken of ze goed vast blijven zitten in het bot.

Patiënten zeiden en vroegen onder meer:

- “Wat leuk om protheses eens van dichtbij te bekijken.”
- “Waar zit nu de meniscus en hoe wordt die vervangen bij een knieprothese?”
- “Ik wist niet dat jullie zoveel onderzoek doen met protheses”

Onderzoekers **Merle Matijssen** en **Frank Bruning** proberen met hun onderzoek meer te weten te komen over thuisstraining na revalidatie respectievelijk het loop- en beweeggedrag voor en na een knieoperatie. Beide proberen ze antwoord te vinden op de vraag: Hoe verhoudt het oefenen of bewegen in de thuisomgeving zich ten opzichte van metingen over de kwaliteit van bewegen in de kliniek? Frank laat zien hoe door beweegsensoren vastgesteld (en op termijn voorspeld) kan worden hoe iemand herstelt van een gewrichtsvervangende operatie. Merle kijkt hoe de armfunctie bij mensen met CVA toch getraind kan worden in de thuisomgeving, met behulp van een oefenapp op de telefoon. Thuisstraining kan waarschijnlijk een goede aanvulling zijn op de revalidatietrainingen in het ziekenhuis. Maar om te weten of het even effectief is, kijkt Merle naar de kwaliteit van de bewegingen op geleide van de app, versus de kwaliteit van de bewegingen tijdens therapieoefeningen.

Patiënten vroegen en zeiden onder meer:

- “Ik denk dat een computer of app het menselijk contact niet kan vervangen”
- “Een therapie op de app kan hooguit aanvullend zijn, zeker voor de mensen die meer willen trainen biedt dit mogelijkheden”
- “Krijgen deelnemers ook teruggekoppeld hoe ze vooruit zijn gegaan na een operatie?”
- “Ik had ook best wel willen weten hoe mijn lopen is veranderd na de operatie!”

Halverwege de presentaties, werd in de tussenliggende pauze weer uitgebreid bij- en nagepraat door de deelnemers onder het genot van een hapje en drankje.

Tijdens de pauze konden mensen ook:

- Vragen stellen over bewegen, energie en oefeningen aan fysiotherapeut Wieneke van Oorschot.
- De zorg-innovatie van drie studenten bekijken: een hulpstuk voor de methotrexaatinjectie.
- Vragen stellen aan de patiëntpartners van het Reuma Zelfmanagement onderzoek.

Na afloop gaven de deelnemers veel complimenten over de inhoud van het interactieve leerzame programma en de goede organisatie. Op naar een volgende bijeenkomst in begin 2025!